

SAUGI EUROPA GERESNIAME PASAULYJE

EUROPOS SAUGUMO STRATEGIJA

Įvadas

Europa niekada nebuvo tokia klestinti, saugi ir laisva, kokia ji yra šiandien. 20-to amžiaus pirmoje pusėje vykusį smurtą pakeitė Europos istorijoje precedento neturintis taikos ir stabilumo laikotarpis.

Europos Sąjungos sukūrimas buvo esminis įvykis šiame procese. ES pakeitė valstybių santykius ir mūsų piliečių gyvenimą. Europos šalys yra įsipareigojusios taikiai spręsti ginčus ir bendradarbiauti bendrose institucijose. Per šį laikotarpį, laipsniškai įtvirtinant teisinės valstybės principus ir demokratiją, autoritariniai režimai buvo pakeisti saugios, stabilios ir dinamiškos demokratijos principais grindžiamomis valstybėmis. Po kelių iš eilės plėtros etapų suvienyto ir taikaus žemyno vizija virsta realybe.

**Šiandienos sudėtingų
problemų pati viena
negali išspęsti nė
viena šalis**

Jungtinės Amerikos Valstijos suvaidino labai svarbų vaidmenį Europos integracijos ir Europos saugumo srityse, visų pirma pasitelkiant NATO. Po Šaltojo karo Jungtinės Amerikos Valstijos dominuoja karinėje srityje. Tačiau šiandienos sudėtingų problemų pati viena negali išspęsti nė viena šalis.

Europa vis dar susiduria su grėsmėmis ir problemomis saugumo srityje. Įsiliepsnojęs konfliktas Balkanuose priminė, kad tebesama karo grėsmės žemyne. Praėjusį dešimtmetį pasaulyje nebuvo tokio regiono, kuris nebūtų paveiktas ginkluoto konflikto. Dauguma iš šių konfliktų kilo valstybių viduje, o ne tarp valstybių, ir dauguma aukų buvo civiliai.

Akivaizdu, kad Europos Sąjunga, vienijanti 25 valstybes nares, turinti daugiau kaip 450 milijonus gyventojų ir pagaminanti ketvirtadalį pasaulio bendrojo nacionalinio produkto (BNP), yra pasaulinio lygio dalyvė. Pastarąjį dešimtmetį Europos pajėgos buvo dislokuotos tokiose tolimose vietovėse kaip Afganistanas, Rytų Timoras ir Kongo Demokratinė Respublika. Dėl vis didesnio Europos interesų bendrumo ir ES savitarpio solidarumo Europos Sąjunga vis labiau pasitikima ir jos veiksmingumas yra pripažįstamas. Europa turėtų būti pasirengusi dalytis atsakomybe už saugumą pasaulyje ir dalyvauti kuriant geresnį pasaulį.

**Akivaizdu, kad Europos Sąjunga,
vienijanti 25 valstybes nares, turinti
daugiau kaip 450 milijonus gyventojų
ir pagaminanti ketvirtadalį pasaulio
bendrojo nacionalinio produkto (BNP),
yra pasaulinio lygio dalyvė...ji turėtų
būti pasirengusi dalytis atsakomybe už
saugumą pasaulyje ir dalyvauti
kuriant geresnį pasaulį.**

I. SAUGUMO APLINKA: PASAULINIAI IŠŠŪKIAI IR PAGRINDINĖS GRĖSMĖS

Pasauliniai iššūkiai

Laikotarpis po Šaltojo karo pasižymi vis labiau atsiveriančiomis sienomis ir neatsiejamai susijusiais vidaus bei išorės saugumo aspektais. Prekybos ir investicijų srautai, technologinė plėtra ir demokratijos plitimas užtikrino laisvę ir gerovę daugeliui žmonių. Kiti globalizaciją suvokė kaip frustracijos ir neteisingumo priežastį. Šie pokyčiai taip pat padidino nevalstybinių grupių galimybes dalyvauti tarptautiniuose reikaluose. Jie taip pat padidino Europos priklausomumą nuo tarpusavyje sujungtų infrastruktūrų transporto, energetikos, informacijos ir kitose srityse; tokiu būdu padidėjo ir Europos pažeidžiamumas šiose srityse.

Nuo 1990 m. beveik 4 milijonai žmonių, iš kurių – 90 % civiliai, žuvo karuose. Daugiau kaip 18 milijonų žmonių visame pasaulyje paliko savo namus dėl konflikto šalyje.

45 milijonai žmonių kasmet miršta iš bado ir dėl nepakankamos mitybos ŽIV prisideda prie visuomenių žlugimo... „Saugumas yra vystymosi išankstinė sąlyga

Daugelyje besivystančių šalių skurdas ir ligos sukelia nenusakomas kančias ir verčia neatidėliotinai spręsti saugumo klausimus. Beveik 3 milijardai žmonių, t. y. pusė pasaulio gyventojų, turi išgyventi turėdami

mažiau kaip 2 eurus per dieną. 45 milijonai žmonių kasmet miršta iš bado ir dėl nepakankamos mitybos. AIDS šiuo metu yra viena iš daugiausiai niokojančių padarinių per visą žmonijos istoriją sukeliančių pandemijų, prisidedančių prie visuomenių žlugimo. Naujos ligos gali greitai plisti ir tapti pasaulinėmis grėsmėmis. Į pietus nuo Sacharos esančios šalys šiandien yra skurdesnės nei buvo prie 10 metų. Daugeliu atvejų ekonominės nesėkmės susijusios su politinėmis problemomis ir smurtiniais konfliktais.

Saugumas yra išankstinė vystymosi sąlyga. Konfliktas ne tik sunaikina infrastruktūrą, įskaitant socialinę infrastruktūrą; jis taip pats skatina nusikalstamumą, atgraso nuo investicijų ir neleidžia vykdyti normalios ekonominės veiklos. Nemažai šalių ir regionų yra apimti konfliktų, nesaugumo ir skurdo.

Tikėtina, kad konkurencija dėl gamtinių išteklių, pirmiausia, dėl vandens, kuri būsimais dešimtmečiais bus dar aršesnė dėl visuotinio atšilimo, sukels papildomus neramumus ir migracijos srautus įvairiuose regionuose.

Europai ypatingą susirūpinimą kelia priklausomumas nuo energijos. Europa yra didžiausia naftos ir dujų importuotoja pasaulyje. Apie 50 % per dieną suvartojamos energijos sudaro importuota energija. Šis procentas 2030 m. padidės iki 70 %. Daugiausiai energijos importuojama iš Persijos įlankos regiono, Rusijos ir Šiaurės Afrikos regiono.

Pagrindinės grėsmės

Šiuo metu mažai tikėtina, kad įvyktų didelio masto agresija prieš valstybes nares. Tačiau Europa susiduria su naujomis grėsmėmis, kurios yra įvairesnio pobūdžio, ne tokios akivaizdžios ir sunkiau nuspėjamos.

Terorizmas. Terorizmas kelia pavojų gyvybėms; dėl jo turima daug išlaidų; juo siekiama pakenkti mūsų visuomenių atvirumui, sumažinti toleranciją ir jis kelia vis didesnę strateginę grėsmę visai Europai. Teroristų judėjimai vis geriau finansuojami, naudojami elektroniniais tinklais ir yra linkę į neriboto masto smurtą siekiant kuo daugiau aukų.

Naujausia terorizmo banga yra pasaulinio masto, susijusi su smurtiniu religiniu ekstremizmu. Ji kyla dėl daugelio priežasčių. Tai, be kita ko, modernizacijos keliama įtampa, kultūrinės, socialinės bei politinės krizės ir ne savo šalių visuomenėse gyvenančių jaunų žmonių atstūmimas. Šis reiškinys iš dalies būdingas ir mūsų visuomenei.

Europa yra ir teroristų taikinys, ir bazė. Europos šalys yra taikinys, ir išpuolių jose jau būta. Jungtinėje Karalystėje, Italijoje, Vokietijoje, Ispanijoje ir Belgijoje buvo atskleistos Al Qaeda padalinių logistinės bazės. Suderinti Europos veiksmai yra būtini.

Masinio naikinimo ginklų platinimas kelia potencialiai didžiausią grėsmę mūsų saugumui. Pradėjus taikyti tarptautinėse sutartyse numatytus režimus ir susitarimus eksporto kontrolės srityje, masinio naikinimo ginklų ir jų siuntimo į taikinį sistemų platinimas sulėtėjo. Tačiau šiandien žengiamo į naują ir pavojingą laikotarpį, kuriame galime nuspėti ginklavimosi masinio naikinimo ginklų srityje

Paskutinį kartą masinio naikinimo ginklų panaudojo Aum teroristų sekta Tokijo metro 1995 m.; išpuoliui buvo panaudotos zarino dujos. 12 žmonių žuvo ir keli tūkstančiai buvo sužaloti. Dar pora metų anksčiau Aum teroristų sekta buvo paskleidusi juodligės sporų Tokijo gatvėje.

lenktynes, visų pirma Artimuosiuose Rytuose. Biologijos mokslų pažanga ateinančiais metais gali padidinti biologinio ginklo galią; išpuolių panaudojant chemines ir radioaktyvias medžiagas grėsmė taip pat yra didelė. Raketų technologijos platinimas – dar vienas nestabilumo veiksnys, dėl kurio pavojus Europai dar gali padidėti.

Galimybė, kad teroristai įsigis masinio naikinimo ginklų, yra pats baisiausias scenarijus. Tokiu atveju nedidelė grupė galėtų sukelti tokio masto žalą, kurią anksčiau galėjo padaryti tik valstybės ar kariuomenės.

Regioniniai konfliktai. Tokio masto problemos, kurios kilo, pavyzdžiui, Kašmyre, Afrikos didžiųjų ežerų regione ir Korėjos pusiasalyje, kaip ir arčiau Europos kilę konfliktai, pirmiausia, Artimuosiuose Rytuose, yra tiesiogiai ir netiesiogiai susijusios su Europos interesais. Smurtiniai ar išaldyti konfliktai, kurie, be kita ko, tebesitęsia mūsų kaimynystėje, kelia grėsmę regioniniam stabilumui. Jie naikina žmones ir socialinę bei fizinę infrastruktūrą; jie kelia grėsmę mažumoms, pagrindinėms laisvėms ir žmogaus teisėms. Dėl konflikto gali atsirasti ekstremizmas, terorizmas ir žlugti valstybės; konfliktas gali sukurti galimybes veikti organizuotam nusikalstamumui. Regioninis nesaugumas gali didinti masinio naikinimo ginklų paklausą. Praktiškiausias būdas dažnai sunkiai nustatomoms naujoms grėsmėms spręsti kartais galėtų būti toks – išspręsti įsisenėjusias regioninio konflikto problemas.

Valstybių žlugimas. Blogas valdymas, t. y. korupcija, piktnaudžiavimas valdžia, silpnos institucijos ir atsakomybės trūkumas, taip pat civiliniai konfliktai, griaua valstybes iš vidaus. Kai kuriais atvejais tai netgi sukėlė valstybės institucijų griūtį. Somalis, Liberija ir Talibų valdomas Afganistanas – geriausiai žinomi naujausi pavyzdžiai. Valstybės žlugimas gali būti siejamas su akivaizdžiomis grėsmėmis, pavyzdžiui, organizuotu nusikalstamumu ar terorizmu. Valstybės žlugimas yra didelį nerimą keliantis reiškinys, kuris silpnina pasaulinį valdymą ir didina regioninį nestabilumą.

Organizuotas nusikalstamumas. Europa yra vienas pagrindinių organizuoto nusikalstamumo taikinių. Ši vidinė grėsmė mūsų saugumui pasižymi svarbia išorine dimensija: tarpvalstybinė prekyba narkotikais, moterimis, nelegalių migrantų gabenimas ir prekyba ginklais sudaro didelę nusikalstamų grupuočių veiklos dalį. Organizuotas nusikalstamumas gali turėti sąsajų su terorizmu.

Tokia nusikalstama veikla dažnai siejama su silpnomis ar žlungančiomis valstybėmis. Pajamos iš prekybos narkotikais dar labiau susilpnino valstybės struktūras keliose narkotikų gamybos šalyse.

Pajamos iš prekybos brangakmeniais, medienos ir šaulių ginklais paaštrino konfliktus kitose pasaulio vietose. Visa ši veikla silpnina teisinę valstybę ir ardo socialinę tvarką. Ypatingais atvejais organizuotas nusikalstamumas gali dominuoti valstybės valdyje. 90 % heroino Europoje gaunama iš aguonų, auginamų Afganistane – šalyje, kurioje pajamomis iš prekybos narkotikais finansuojamos privačios kariuomenės. Didžioji šių narkotikų dalis išplatinama per Balkanų šalių nusikalstamus tinklus, kurie, be kita ko, yra atsakingi už maždaug 200 000 iš 700 000 moterų, tapusių prekybos žmonėmis aukomis pasauliniu mastu, išnaudojimą. Naujas organizuoto nusikalstamumo aspektas, kuriam reikės skirti daugiau dėmesio, – piratavimo jūroje masto augimas.

Kartu sudėję visus šiuos skirtingus elementus – terorizmą, kuriuo siekiama kuo didesnio smurto, galimybę įsigyti masinio naikinimo ginklą, organizuotą nusikalstamumą, valstybės sistemos silpnėjimą ir karinių pajėgų privatizavimą – iš tiesų susidurtume su labai radikalia grėsme.

II. STRATEGINIAI TIKSLAI

Gyvename pasaulyje, kuriame suteikiamos geresnio gyvenimo perspektyvos, tačiau yra ir didesnių grėsmių nei tos, su kuriomis susidūrėme praeityje. Ateitis iš dalies priklausys nuo mūsų veiksmų. Turime mąstyti pasaulio, o veikti – vietos mastu. Siekdama išsaugoti savo saugumą ir propaguoti savo vertybes ES yra nusistačiusi tris strateginius tikslus:

Grėsmių sprendimas

Europos Sąjunga labai aktyviai sprendė pagrindines grėsmes.

- Po rugsėjo 11 d. įvykių ji reagavo priemonėmis, kurios, be kita ko, apėmė sprendimo dėl Europos arešto orderio priėmimą, priemones, skirtas kovoti su teroristų finansavimu, ir susitarimą su JAV dėl savitarpio teisinės pagalbos. ES toliau plėtoja bendradarbiavimą šioje srityje ir tobulina savo gynybinius pajėgumus.
- Jau daug metų ji vykdo politiką masinio naikinimo ginklų neplatavimo srityje. Sąjunga ką tik susitarė dėl papildomos veiksmų programos, kurioje numatytos Tarptautinės atominės energijos agentūros stiprinimo priemonės, eksporto kontrolės griežtinimo priemonės ir priemonės, skirtos kovoti su nelegalaus vežimo ir nelegalaus viešojo pirkimo sandoriais. ES įsipareigoja siekti, kad daugiašalėse sutartyse nustatytų režimų būtų visuotinai laikomasi ir kad sutarčių nuostatos bei nuostatos dėl sutarčių tikrinimo būtų sugriežtintos.
- Europos Sąjunga ir valstybės narės įsikišo norėdamos padėti išspręsti regioninius konfliktus ir atkūrė žlugusias valstybes, įskaitant Balkanų regioną, Afganistaną ir Kongo Demokratinę Respubliką. Vienas iš veiksmingiausių kovos su organizuotu nusikalstamumu ES būdų – gero valdymo atkūrimas Balkanuose, demokratijos skatinimas ir galimybių Balkanų šalių valdžios institucijoms sudarymas spręsti organizuoto nusikalstamumo keliamas problemas.

Globalizacijos eroje geografiškai toli esančios grėsmės gali kelti tokį patį susirūpinimą kaip ir arčiausiai esančios grėsmės. Europai susirūpinimą kelia visi šie klausimai – branduolinė veikla Šiaurės Korėjoje, branduolinė rizika Pietų Azijoje ir masinio naikinimo ginklų platinimas Artimuosiuose Rytuose.

Teroristai ir nusikaltėliai šiuo metu gali veikti visame pasaulyje: jų veikla Vidurinėje ir Pietryčių

Globalizacijos eroje geografiškai toli esančios grėsmės gali kelti tokį patį susirūpinimą kaip ir arčiausiai esančios grėsmės. Pirmoji gynybos linija dažnai bus kitur nei Europoje. Naujos grėsmės yra dinamiškos... Niekada nebus per anksti vykdyti konfliktų ir grėsmių prevenciją.

Azijoje gali kelti grėsmę Europos šalims ar jų piliečiams. Tuo tarpu bendra ryšių infrastruktūra didina Europos informuotumą apie bet kurioje pasaulio vietoje kilusius regioninius konfliktus ar humanitarines tragedijas.

Mūsų tradicinis savigynos supratimas, vyravęs iki Šaltojo karo laikotarpio imtinai, buvo grindžiamas invazijos grėsme. Atsiradus naujoms grėsmėms, pirmoji gynybos linija dažnai bus kitur nei Europoje. Naujos grėsmės yra dinamiškos. Pavojai, susiję su masinio naikinimo ginklų platinimu, laukui bėgant auga; teroristų tinklai, į juos nekreipiant dėmesio, taps vis pavojingesni. Nekreipiant dėmesio į atitinkamus veiksnius, valstybės žlugimo atvejų daugės ir organizuotas nusikalstamumas išplis; tai jau matėme Vakarų Afrikoje. Tai reiškia, kad turėtume būti pasirengę veikti krizei dar neprasidėjus. Niekada nebus per anksti vykdyti konfliktų ir grėsmių prevenciją.

Priešingai nei Šaltojo karo laikotarpiu, kai grėsmė buvo akivaizdžiai juntama, nė viena iš naujų grėsmių nėra vien tik karinio pobūdžio; todėl nė vienos iš jų vien tik karinėmis priemonėmis negalima išspręsti. Kiekvienai reikia taikyti įvairias priemones. Ginklų platinimą galima sustabdyti vykdant eksporto kontrolę ir darant politinį, ekonominį bei kitokio pobūdžio spaudimą, tuo pat metu nagrinėjant šio reiškinio pagrindines politines priežastis. Kovai su terorizmu gali tekti kartu pasitelkti žvalgybos, policijos, teismines, karines ir kitas priemones. Žlugusiose valstybėse gali prireikti karinių priemonių tvarkai atkurti ir humanitarinių priemonių tiesioginei krizei išspręsti. Regioniniai konfliktai turi būti sprendžiami politiniu būdu, tačiau etape po konflikto gali prireikti karinių išteklių bei veiksmingo viešosios tvarkos palaikymo policijos pajėgomis. Atstatymas vykdomas ekonominėmis priemonėmis, o civilinis krizių valdymas padeda atkurti civilinę valdžią. Europos Sąjunga yra ypač gerai pasirengusi reaguoti tokiose daugialypėse situacijose.

Saugios kaimynystės kūrimas

Net ir globalizacijos eroje geografijos veiksnys yra svarbus. Esame suinteresuoti, kad Europos kaimynystėje esančios šalys būtų gerai valdomos. Europai problemų kelia visi šie reiškiniai –

***Plėtra neturėtų sukurti naujų skiriamųjų linijų Europoje.
Europos strateginis prioritetas – išspręsti arabų ir izraeliečių konfliktą***

kaimynystėje esančios šalys, kuriose vyksta smurtiniai konfliktai, silpnos valstybės, kuriose klesti organizuotas nusikalstamumas, sutrikusios visuomenės ar gyventojų augimo bumas Europos kaimynystėje.

Integruojantis stojančiosioms valstybėms mūsų saugumas didėja, tačiau kartu ES artėja prie teritorijų, kuriose nėra ramu. Mūsų užduotis – skatinti sukurti žiedą, sudarytą iš gerai valdomų šalių Europos Sąjungos rytuose ir prie Viduržemio jūros regiono, su kuriomis mes galime palaikyti glaudžius bendradarbiavimo ryšius.

Tai geriausiai parodo Balkanų pavyzdys. Sutelkus pastangas kartu su JAV, Rusija, NATO ir kitais tarptautiniais partneriais, regiono stabilumui rimtas konfliktas nebegresia. Mūsų užsienio politikos patikimumą lemia mūsų laimėjimų tame regione įtvirtinimas. Europinė perspektyva suteikia strateginį tikslą ir paskatas reformoms.

Mes suinteresuoti, kad plėtra nesukurtų naujų skiriamųjų linijų Europoje. Turim sudaryti sąlygas mūsų kaimynams rytuose pasinaudoti ekonominio ir politinio bendradarbiavimo pranašumais, kartu sprendami politines problemas tame regione. Dabar turėtume išsamiau ir aktyviau domėtis problemomis Pietų Kaukaze, kuris greitai taps mūsų kaimyniniu regionu.

Europos strateginis prioritetas yra išspręsti arabų ir izraeliečių konfliktą. To nepadarius, bus mažai galimybių išspręsti kitas problemas Artimuosiuose Rytuose. Kol bus surastas sprendimas, Europos Sąjunga turi toliau dalyvauti sprendžiant šią problemą ir būti pasirengusi suteikti tam išteklių. Šiuo metu plačiai pritariama dviejų valstybių sprendimui, kurį Europa jau seniai palaiko. Jam įgyvendinti reikės sutelkti bendras Europos Sąjungos, Jungtinių Amerikos Valstijų, Jungtinių Tautų, Rusijos ir regiono šalių, tačiau visų pirma pačių izraeliečių ir palestiniečių, pastangas.

Apskritai Viduržemio jūros regionas šiuo metu patiria rimtų problemų dėl ekonominės stagnacijos, socialinių neramumų ir neišspręstų konfliktų. Europos Sąjunga yra suinteresuota nuolat palaikyti ryšius su Viduržemio jūros regiono partneriais veiksmingiau bendradarbiaujant ekonomikos, saugumo ir kultūros srityse įgyvendinant Barselonos procesą. Taip pat turėtų būti svarstoma galimybė daugiau bendrauti su arabų pasauliu.

VEIKSMINGU DAUGIAŠALIŠKUMU GRINDŽIAMA TARPTAUTINĖ TVARKA

Pasaulinių grėsmių, pasaulinių rinkų ir pasaulinės žiniasklaidos akivaizdoje mūsų saugumas ir klestėjimas vis labiau priklauso nuo veiksmingos daugiašališkumo sistemos. Vienas iš mūsų tikslų – stipresnės tarptautinės visuomenės kūrimas, gerai veikiančios tarptautinės institucijos ir taisyklėmis grindžiamos tarptautinės tvarkos užtikrinimas.

Mes esame pasiryžę laikytis tarptautinės teisės ir ją plėtoti. Jungtinių Tautų Chartija yra esminis tarptautinių santykių pagrindas. Pagrindinė Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos pareiga yra išlaikyti tarptautinę taiką ir saugumą. Vienas iš Europos Sąjungos prioritetų yra stiprinti Jungtines Tautas ir suteikti joms galimybes vykdyti savo įsipareigojimus ir veiksmingai veikti.

Mūsų saugumas ir klestėjimas vis labiau priklauso nuo veiksmingos daugiašališkumo sistemos.

Mes esame pasiryžę laikytis tarptautinės teisės ir ją plėtoti. Jungtinių Tautų Chartija yra esminis tarptautinių santykių pagrindas.

Mes norime, kad tarptautinės organizacijos, režimai ir sutartys būtų veiksmingos susidūrus su grėsmėmis tarptautinei taikai ir saugumui; todėl visos šios priemonės turi būti parengtos veikti tuo atveju, kai pažeidžiamos taisyklės.

Svarbiausios tarptautinės sistemos institucijos, pavyzdžiui, Pasaulio prekybos organizacija (PPO) ir tarptautinės finansų įstaigos, priėmė naujų narių. Kinija tapo PPO nare, o Rusija derasi dėl narystės. Mūsų tikslas turėtų būti plėsti tokias organizacijas, kartu išlaikant aukštus jų standartus.

Vienas iš esminių tarptautinės sistemos elementų yra transatlantiniai santykiai. Šie santykiai yra ne tik dvišalis interesas – jie stiprina taip pat ir visą tarptautinę bendruomenę. Viena iš pagrindinių šių santykių apraiškų yra NATO.

Regioninės organizacijos taip pat stiprina pasaulinį valdymą. Europos Sąjungai ypač svarbios yra stiprios ir veiksmingai veikiančios ESBO ir Europos Taryba. Kitos regioninės organizacijos, pavyzdžiui, ASEAN, MERCOSUR ir Afrikos Sąjunga taip pat įneša svarbų indėlį kuriant saugesnį pasaulį.

Viena iš taisyklėmis grindžiamos tarptautinės tvarkos sąlygų yra tai, kad teisės raidą nulemia tokie reiškiniai kaip masinio naikinimo ginklų platinimas, terorizmas ir visuotinis atšilimas. Mes esame suinteresuoti, kad toliau būtų plėtojamos veikiančios institucijos, pavyzdžiui, Pasaulio prekybos organizacija, ir remiamos naujos, pavyzdžiui, Tarptautinis baudžiamasis teismas. Mūsų pačių patirtis Europoje rodo, kad saugumą galima padidinti kuriant pasitikėjimo atmosferą ir taikant ginklų kontrolės režimus. Tokios priemonės taip pat gali gerokai padėti siekiant saugumo ir stabilumo mūsų kaimyninėse ir tolimesnėse šalyse.

Tarptautinės visuomenės kokybė priklauso nuo vyriausybių, kurios yra jos pagrindas, veiklos kokybės. Geriausias mūsų saugumo užtikrinimas – tinkamai valdomų demokratinių valstybių pasaulis. Gero valdymo skatinimas, socialinių ir politinių reformų rėmimas, kova su korupcija ir piktnaudžiavimu valdžia, teisinės valstybės kūrimas ir žmogaus teisių apsauga yra geriausios priemonės siekiant sustiprinti tarptautinę tvarką.

Prekybos ir vystymosi politika gali tapti galinga priemone reformoms paskatinti. Europos Sąjunga teikia didžiausią oficialią paramą pasaulyje, yra stambiausias prekybos subjektas pasaulyje, todėl turi palankias sąlygas siekti šių tikslų.

Svarbus mūsų politikos aspektas tebėra pagalba geresniam valdymui vykdant paramos programas, taikant sąlygas ir tikslines prekybos priemones; šį aspektą turėtume toliau stiprinti. Europos Sąjungai ir jos piliečiams bus saugiau pasaulyje, kuriame galimybės ir teisingumas užtikrinami visiems.

Kai kurios šalys atsidūrė už tarptautinės visuomenės ribų. Kai kurios iš jų siekė atsiskirti; kitos nuolat pažeidinėja tarptautines normas. Pageidautina, kad šios šalys vėl prisijungtų prie tarptautinės bendruomenės; ES turėtų būti pasirengusi suteikti tam paramą. Tos šalys, kurios nenori to padaryti, turėtų suvokti, kad teks už tai sumokėti kainą, įskaitant santykių su Europos Sąjunga srityje.

III. POLITINIŲ SPRENDIMŲ POVEIKIS EUROPAI

Europos Sąjunga padarė pažangą siekdama suderintos užsienio politikos ir veiksmingo krizių valdymo. Mes turime priemonių, kurios gali būti veiksmingai panaudotos, kaip parodėme Balkanuose ir kituose regionuose. Tačiau siekdami prisidėti tiek, kiek leidžia mūsų potencialas, turime būti aktyvesni, geriau derinti veiksmus ir būti pajėgesni. Turime dirbti kartu su kitais.

Būtina kurti strateginio mąstymo kultūrą, kuri užtikrintų ankstyvą, greitą ir prareikus aktyvią intervenciją.

Aktyviau siekti savo strateginių tikslų. Tai pasakytina apie visas turimas krizių valdymo ir konfliktų prevencijos priemones, įskaitant politinę, diplomatinę, karinę ir civilinę, prekybos ir vystomąją veiklą. Siekiant reaguoti į naujas dinamiškas grėsmes reikia aktyvios politikos. Būtina kurti strateginio mąstymo kultūrą, kuri užtikrintų ankstyvą, greitą ir prareikus aktyvią intervenciją.

Esame 25 narių Sąjunga, gynybai išleidžiame daugiau nei 160 milijardų EUR, todėl turėtume būti pajėgūs vienu metu vykdyti kelias operacijas. Ypač didelę pridėtinę vertę galėtume suteikti rengdami operacijas, kuriose dalyvautų kariniai ir civiliniai pajėgumai.

ES turėtų remti Jungtines Tautas, joms reaguojant į grėsmes tarptautinei taikai ir saugumui. ES yra įsipareigojusi sustiprinti savo bendradarbiavimą su JT teikiant paramą šalims, atsigaušančioms po konflikto, ir padidinti paramą JT trumpalaikio krizių valdymo atvejais.

Turime būti pajėgūs veikti dar prieš pablogėjant padėčiai kaimyninėse šalyse, vos tik nustačius masinio naikinimo ginklų platinimo požymius ir prieš susidarant humanitarinėms krizėms. Prevenciškai įsikišus galima išvengti rimtesnių problemų ateityje. Aktyvesnė Europos Sąjunga, prisiimanti didesnę atsakomybę, turės didesnę politinę įtaką.

Pajėgesnė. Pajėgesnė Europa – pasiekama, tačiau prireiks laiko, kad visiškai įgyvendintume savo potencialą. Vykdomi veiksmai tinkama linkme, visų pirma – įsteigta gynybos agentūra.

Siekiant transformuoti mūsų kariuomenę į lankstesnes, mobilias karines pajėgas, kad jos galėtų reaguoti į naujas grėsmes, būtina daugiau išteklių skirti gynybai ir veiksmingiau juos naudoti.

Sistemiškai naudojantis sutelktomis lėšomis ir jomis dalijantis, būtų išvengta dubliavimosi, pridėtinių išlaidų, o vidutiniu laikotarpiu padidintų pajėgumus.

Beveik kiekvienos stambesnės intervencijos metu, veiksmingai įvykdžius karinius veiksmus, kyla chaosas civilinėje srityje. Mums reikia didesnių pajėgumų, kad galėtume pasinaudoti visais civiliniais ištekliais, būtinais krizių metu ir joms pasibaigus.

Tvirtesni diplomatiniai pajėgumai: mums reikia sistemos, kuri sutelktų valstybių narių ir ES institucijų išteklius. Sprendžiant problemas tolimesniuose ir mažiau pažįstamuose regionuose būtinas geresnis supratimas ir geresnis bendravimas.

Geriausias bendrų veiksmų pagrindas yra bendri grėsmės įvertinimai. Tam reikalinga, kad valstybės narės tarpusavyje ir su partneriais veiksmingiau keistųsi žvalgybos informacija.

Didindami savo pajėgumus skirtingose srityse, turėtume apsvarstyti platesnio misijų spektro galimybę. Jis galėtų apimti bendras nusiginklavimo operacijas, paramą trečiosioms šalims kovojant su terorizmu ir vykdant saugumo sektoriaus reformą. Pastarojo tipo misijos sudarytų platesnių – institucijų kūrimo – veiksmų dalį.

ES ir NATO nuolatiniai susitarimai, visų pirma *Berlin Plus*, sustiprina ES veiklos pajėgumus ir suteikia pagrindą abiejų organizacijų strateginei partnerystei valdant krizes. Tai rodo mūsų bendrą pasiryžimą spręsti naujojo amžiaus problemas.

Geresnis derinimas. Bendros užsienio ir saugumo politikos bei Europos saugumo ir gynybos politikos esmė yra tai, kad veikdami drauge esame stipresni. Pastaraisiais metais sukūrėme keletą skirtingų priemonių, kurių visos turi savą struktūrą ir loginį pagrindą.

Dabartinis uždavinys yra sutelkti skirtingas priemones ir pajėgumus: Europos paramos programas ir Europos plėtros fondą, valstybių narių karinius ir civilinius pajėgumus bei kitas priemones. Visa tai gali paveikti mūsų ir trečiųjų šalių saugumą. Saugumas yra svarbiausia vystymosi sąlyga.

Diplomatinių pastangų, vystymosi, prekybos ir aplinkos apsaugos politikos darbotvarkė turėtų būti ta pati. Iškilus krizei nepamainomas dalykas yra nurodymų vieningumas.

Kovojant su terorizmu ir organizuotu nusikalstamumu nepaprastai svarbu geriau koordinuoti išorės veiksmų bei teisingumo ir vidaus reikalų politikos sritis.

Reikia geriau suderinti ne tik ES priemones, bet ir sutelkti atskirų valstybių narių išorės veiklą.

Suderinta politika būtina ir regiono lygiu, ypač sprendžiant konfliktus. Problemas retai pavyksta išspręsti tik vienoje šalyje, nepasitelkus regiono paramos; tai daugeliu atvejų parodė patirtis Balkanuose ir Vakarų Afrikoje.

Darbas su partneriais. Vieni galime išspręsti nedaug problemų, o gal nė vienos. Pirmiau apibūdintos grėsmės yra bendros, jos gresia visiems mūsų artimiausiems partneriams. Tarptautinis bendradarbiavimas yra būtinybė. Turime siekti savo tikslų vystydami daugiašalį bendradarbiavimą tarptautinėse organizacijose ir plėtodami partnerystę su svarbiausiais veikėjais.

***Veikdamos kartu,
Europos Sąjunga ir
Jungtinės Valstijos
gali būti sunkiai
įveikiama jėga,
padedanti siekti
gėrio pasaulyje.***

Transatlantiniai santykiai yra nepaprastai svarbūs. Veikdamos kartu, Europos Sąjunga ir Jungtinės Valstijos gali būti sunkiai įveikiama jėga, padedanti siekti gėrio pasaulyje. Mes turėtume siekti veiksmingos ir subalansuotos partnerystės su JAV. Ir dėl šios priežasties ES turi toliau plėtoti savo pajėgumus ir geriau derinti savo veiksmus.

Turėtume toliau dirbti siekdami glaudesnių santykių su Rusija, kurie yra vienas svarbiausių mūsų saugumo ir klestėjimo veiksnių. Pagarba bendroms vertybėms paspartins pažangą siekiant strateginės partnerystės.

Mūsų istoriniai, geografiniai ir kultūriniai ryšiai sieja mus su visu pasauliu: su mūsų kaimynais Artimuosiuose Rytuose, partneriais Afrikoje, Pietų Amerikoje ir Azijoje. Šie santykiai yra svarbus turtas, kurį reikia plėtoti. Ypač turėtume siekti plėtoti strategines partnerystes su Japonija, Kinija, Kanada ir Indija, taip pat su visomis šalimis, su kuriomis mus sieja bendri tikslai ir vertybės ir kurios yra pasirengusios imtis veiksmų jiems apginti.

Išvada

Šiame pasaulyje esama ne tik naujų pavojų, bet ir naujų galimybių. Europos Sąjunga turi galimybių reikšmingai prisidėti šalinant grėsmes ir įgyvendinant galimybes. Aktyvios ir pajėgios Europos Sąjungos indėlis būtų pasaulinės reikšmės. Taip Europos Sąjunga prisidėtų plėtojant veiksmingą daugiašalę sistemą, kurią pasitelkus būtų kuriamas teisingesnis, saugesnis ir vieningesnis pasaulis.